

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

5
2017

Kevätkokous 2017 teki merkittäviä päätöksiä
Usher-kurssin kuulumisia

Sisältö

Pääkirjoitus: Kuuluvatko kaikkien perheenjäsenten toiveet.....	3
Aistimonivammaisuuden asiantuntija.....	4
Jäsenpostialueen uusi valvoja.....	6
Kevätkokouksessa tehtiin merkittäviä päätöksiä.....	7
Vertaistukea Usher-perhekurssilta.....	10
Oikeuksienvälontaa.....	13
Leskeys tuntuu pahalta.....	14
Erityisliikunta.....	16
Kela tiedottaa.....	18
Ilmoitukset.....	18
Kuvamuistoja kevätkokouksen tauoilta.....	24

Kannen kuvassa Aarne Pirkola (vas.) ja Sami Haapanen keskustelevat Iiris-keskuksen edessä kevätkokouksen tauolla. Kuva: Tuija Wetterstrand.

Seuraava Tuntosarvi 6-7 on kesän kaksoisnumero ja ilmestyy juhannusviikolla.

TUNTOSARVI
43. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Viestinnän yhteistyöryhmä 2017:
Yhdistyksen hallituksen edustajat:
Esko Jäntti (pj) ja Sanna Paasonen.
Työntekijöiden edustajat: Jaakko Evonen, Merja Kovanen ja Tuija Wetterstrand. Yhteinen sähköposti: viestintaryhma@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisyäänilehtenä ja sähköisenä Luetusohjelmassa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40,
00030 IIRIS, p. 040 778 0299,
s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00–15.45.

Painopaikka
Grano Kuopio

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Kuuluvatko kaikkien perheenjäsenten toiveet?

Muuttuvissa, vaikeissa tilanteissa saamme tuen perheiltämme. Puolisoiden ja lasten sujuva kommunikaatio luo olemisellemme turvan ja elämisenlaadun, jolloin jaksamme tehdä arjen töitä. Kun perheenjäsenellä on kuulemisen ja näkemisen ongelmia, sujuva ja osallistuva toiminta arjessa muuttuu. Toiminnan muutos ei ole vain kommunikaation muutos vaan tekemisen ja käyttäytymisen muutos. Tällöin luodaan perheiden sisäisiä toimintamalleja, jotka usein perustuvat omiin hyväksi koettuihin kokemuksiin.

Tanskassa tekeillä oleva kuurosokeiden pariskuntien tutkimus kertoo surullista tarinaa siitä, että kommunikaatiossa on puutteita. Kuulevat ja näkevät perheenjäsenet saavat harvoin osallisuutta puolison kuntoutukseen ja toimintatapojen oppimiseen. Psyykkisen tuen saanti on harvinaista. Puolisoiden tukeen liittyviä tutkimuksia on vähän, jos ollenkaan. Herää kysymys, olemmeko näkymättömiä?

Euroopan sisäkorvaistute symposiumissa (Euro-CIU) käsiteltiin sisäkorvaistutteen tuomaa hyötyä niin puheen kuin musiikin kuunteluissa. Rinnalla kulki myös viittomakielen ja viittomien käyttö. Kaksiaistisuus ja kaksikielisyys eli puheen ja viittomien käyttö lapsiperheissä koettiin kielelliseksi resurssiksi. Kielelliseksi resurssiksi hyväksytään

vähimmäisetkin kielitaidot. Vähäiselläkin viittomakielen tai puhumisen taidolla pystyy kommunikoimaan.

Kommunikaatiopalvelut palvelee eri ikäisiä. Kasvavat lapsiperheiden yhteydenotot osoittavat perheiden tarpeet, joihin kuntoutus ja päättäjät eivät ole pystyneet vastaamaan. Suuri huoli on saada kotiopetusta, johon kaikki lähi-ihmiset voivat osallistua, niin sisäruukset kuin isovanhemmat. Yksilölliset ratkaisut opetellaan parhaiten omissa ympäristöissä. Onneksi rahoittajamme STEA on ymmärtänyt syntymästä saakka kuurosokeiden lasten ja nuorten vuorovaikutuksen kehittämisen tarpeen. Kommunikaatiopalvelut sai toisen työntekijän, joka voi keskittyä aistimonivammaisten lasten ja nuorten ja heidän perheidensä tarpeiden kartoittamiseen.

Meillä, kuurosokeilla perheillä, on vapaus valita kommunikaatiomenetelmämme. Kaikkien perheenjäsenten tarpeiden kuuleminen on tasa-arvoa. Elämme kolmiaistisessa ympäristössä, jossa tuntoaistin merkitys korostuu. Meillä tulisi olla suvaitsevaisuutta erilaisten menetelmien käytölle. Asenteiden muutos lähtee ensin omasta väestä, ja ulottuu kuntoutukseen saakka.

Riitta Lahtinen, KT
kommunikaatiopäällikkö ◆

Aistimonivammaisuuden asiantuntija

Emmi Tuomi

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Emmi Tuomi on aloittanut erityisasiantuntijana Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikaatio-palveluissa. Hänen työkenttäänsä kuuluu syntymästään saakka kuurosokeiden kommunikoinnin kehittäminen, tukeminen ja kouluttaminen. Hän työskentelee myös psykologina Rinnekoti-Säätiössä ja tekee Jyväskylän yliopistossa liseniaatin tutkimusta, joka liittyy aistimonivammaisten henkilöiden kognition arviointiin vuorovaikutus-tilanteessa. Tulevaisuudessa suun-

nitelmassa on mahdollisesti väitös-kirja. Psykologiksi hän valmistui Jyväskylän yliopistosta vuonna 2003. Harrastuksiin kuuluu lukeminen, jonka lisäksi sydäntä lähellä on uusien asioiden tutkiminen.

Tuomelle aistimonivammaisuuden ala on tuttu ennestään. Hän on osallistunut vuodesta 2010 alkaen NVC:n syntymästään kuurosokeiden arviointia kehittävään kogniti-overkoston, jossa hän kiinnostui aistimonivammaisten kommunikaatiosta ja varhaisesta vuorovai-kutuksesta etenkin niiden osalta,

joille kommunikointi on kaikkein haastavinta. Hän on myös toiminut Eteva kuntayhtymän aistimonivammaisiin erikoistuneessa ALMO-työryhmässä.

Muissa Pohjoismaissa ollaan Suomea edellä syntymästään saakka kuurosokeille kehitettyjen palveluiden suhteen, Tuomi toteaa. Tietoisuuden lisääminen synnynnäisestä kuurosokeudesta onkin uuden työn eräs tärkeimmistä tavoitteista. Tavoitteena on myös ottaa projektiin mukaan perheitä, joissa on syntymästään kuurosokeita lapsia. Suunnitteilla on koota tietoa perheiden käyttämistä kommunikointimenetelmistä, tukea vuorovaikutusta ja kommunikaatiota sekä järjestää koulutusta syntymästään kuurosokeiden kanssa työskenteleville. Yhteistyötä on tarkoitus tehdä Suomen Kuurosokeat ry:n Kuntoutumiskeskuksen ja muidenkin järjestöjen kanssa.

Tuomen mukaan näön, kuulon ja kosketusaistin merkitys on suuri vuorovaikutuksen kannalta. Siksi aistien merkityksestä tulisi antaa lisää tietoa. Etenkin tuntoaisti on tär-

keä syntymästään kuurosokeille, sillä tiedon vastaanottaminen ympäristöstä tapahtuu kosketuksen välityksellä. Tuomi pitää ongelmallisena tilannetta, jossa monivammaisuus liitetään ensisijaisesti kehitys- ja liikuntavammaan eikä huomioida niinkään kuulon ja näön merkitystä. Tällöin näiden aistien rooli kehollisessa vuorovaikutuksessa jää huomiomatta. Ongelmallista on hänen mielestään myös se, että osa ammattilaisista kohtaa työssään harvoin syntymästään kuurosokeita. Tällöin he eivät välttämättä saa tarpeeksi tietoa kohderyhmän tilanteesta ja tarpeista.

Tuomi nostaa esille syntymästään kuurosokeiden kommunikoinnin. Sen arvioimiseen soveltuu parhaiten laadullinen tutkimus, sillä kohderyhmä on hyvin erityinen ja yksilöllinen. Tiedon keräämisessä hyödynnetään esimerkiksi videointia, jonka perusteella voidaan arvioida syntymästään kuurosokean ja hänen keskustelukumppanin kommunikointia ja vuorovaikutusta. Haasteena Tuomi pitää havaintojen yleistämistä yksilöllisyyden vuoksi.

Jäsenpostalueen uusi valvoja

Teksti: Tuuli Kulonen Kuva: Jaakko Evonen

Olen **Tuuli Kulonen** ja aloitin juuri huhtikuun alussa Suomen Kuurosokeat ry:n kommunikatiopalveluissa kymmenen viikkoa kestäväen harjoittelujakson, joka liittyy sosionomiopintoihini. Harjoitteluuni kuuluu pienimuotoinen kehittämistehtävä, jonka tavoitteena on saada kuulonäkövammaisten vanhempien ääntä kuuluviin, lastensa kanssa kommunikointiin ja kotiopeutukseen liittyen. Toimin myös kuurosokeiden jäsenpostalueen uutena valvojana eli moderaattorina.

lältäni olen 28-vuotias ja asun tällä hetkellä Espoossa. Alun perin olen lähtöisin hullun miehen tapaan Huittisista, joskin tunnen olevani enemmän kotoisin Eurasta, jonne muutimme perheeni kanssa ollessani vielä lukiossa.

Opiskelen parhaillaan sosionomiksi Laurea-ammattikorkeakoulussa Otaniemessä. Menossa on jo viimeinen vuosi ja valmistuminen lähenee uhkaavasti. Aiemmin olen suorittanut erilaisia sosiaalityöhön, psykologiaan ja pedagogiikkaan liittyviä opintoja sekä työskennellyt muun muassa kaupan kassalla, Inkoon vierassatamassa ja Linnanmäellä. Tulevaisuudessa haluaisin tehdä töitä niin vammaisten kuin vammattomienkin lasten ja nuorten parissa.

Minulla on etenevä ja perinnöllinen, mutta vielä toistaiseksi tuntematon kuulonäkövamma, johon liittyy muun muassa huono puheenerotuskyky ja retinitis pigmentosa. Käytän korvantauskojeita molemmissa korvissa ja näkövammani vuoksi tarvitsisin välillä vieraissa paikoissa valkoista keppiä. Se ei

ole kuitenkin toistaiseksi ollut yhteistyökykyinen, vaan oleilee sitkeästi eteisen hattuhyllyllä.

Vapaa-aikani varastaa kaksi ihanaa alle kouluikäistä pientä poikaani ja ammatikseen valmentajan töitä tekevä mies. Mikäli löydän itselleni pienen hetken omaa aikaa, käytän sen mahdollisuuksien mukaan liikumiseen. Pidän etenkin vesijumpasta ja juoksumatolla reippailusta. Työharjoittelun tähänastinen anti

on ollut jo päätä huimaava. Olen tavannut mahtavia ihmisiä, oppinut kuvailutulkkausta, pikaviestejä ja muita kommunikaatiomenetelmiä sekä päässyt seuraamaan työyhteisön arkea. Odotankin malttamatomana, mitä kaikkea harjoittelussa olo ehtii antaa näiden tulevien viikkojen aikana. Toivotan kaikille Tuntosarven lukijoille aurinkoista kevättä. Toivottavasti tapaaamme harjoitteluni aikana. ♦

Kevätkokouksessa tehtiin merkittäviä päätöksiä

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Suomen Kuurosokeat ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidettiin sunnuntaina, 23.4. Iiris-keskuksen Braille-salissa. Kevätkokousta edelsi keskustelutilaisuus lauantaina 22.4. Puheenjohtaja **Tuula Hartikainen** avasi keskustelutilaisuuden ja kehotti kysymään aina, jos joku asia tuntuu epäselvältä.

Kai Leinonen kertoi päivän kulun ja esitteli puhujat. Kehittämispäällikkö **Merja Kovanen** alusti ensin kuntoutuksen keskittämistä Tampereelle. Yksi näkökulma keskittämiseen on se, että palvelutarvekartoituksen mukaan 96 % vastaajista piti tärkeänä, että kuulonäkövammakuntoutus säilyy omana erillisenä osaamisalueena. Koska kohderyhmä on pieni, kannattaa voimavarat yhdistää ja

remontoida kuntoutusta varten tarvittavat tilat Toimintakeskukselle. Myytävien palvelujen, joihin myös kuntoutus kuuluu, eriyttäminen järjestötoiminnasta on välttämätöntä jo verotussyistä, Merja Kovanen perusteli.

Tauon jälkeen Tuula Hartikainen kertasi järjestötoiminnan ehdotetun organisaatorakenteen ja **Esko Jäntti** kuntoutumis- ja asumispalveluiden. **Risto Hoikkanen** kertoi, millainen on myytävien palveluiden osuudesta perustettavaksi esitetty yhteiskunnallinen yritys.

Vilkaaksi virinneen keskustelun aikana selvitettiin ensin kuntoutus-tiloiksi muutettavien A-siiven asuntojen sekä harjoitushuoneiden sijaintia päärakennukseen nähden, mikä oli jäänyt osalle epäselväksi. Kyseltiin myös muun muassa perheitä varten tarvittavista varusteista, kuntoutujien riittävydestä remontoituihin tiloihin ja uudisrakennuksessa asuvien asukkaiden pääsystä kuntoutukseen. Risto

Hoikkasta pyydettiin vielä perustelevaan kolme todellista hyötyä, mitä eriyttäminen toisi. Ilmeisesti vastaukset tyydyttivät keskustelutilaisuuteen osallistujia.

Kevätkokouskuulumisia

Suomen Kuurosokeat ry:n kevätkokous pidettiin sunnuntaina 23.4.2017 Iiris-keskuksen Braille-salissa. Kokouksen avasi klo 10.30 Suomen Kuurosokeat ry:n puheenjohtaja Tuula Hartikainen. Nimenhuudossa paikalla todettiin olevan 43 varsinaista jäsentä ja kolme omaisjäsentä, joilla ei ole äänioikeutta. Lisäksi kokouksessa oli mukana tulkkeja, avustajia, tulkkioiskelijoita sekä yhdistyksen henkilökuntaa. Kaiken kaikkiaan kokouksessa oli väkeä noin 90 henkilöä. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Ääntenlaskijoiksi valittiin kuntoutumis- ja asumispalvelujohtaja Risto Hoikkanen, oikeuksienvälvoannon asiantuntija **Heli Lappalainen** ja omaisjäsen **Raimo Oinonen**. Kokouksen pu-

Ville Mäki äänestää nimestä sunnuntaina

heenjohtajaksi valittiin NKL:n järjestöpäällikkö **Markku Möttönen**, sihteeriksi hallintosihteeri **Ritva Laitinen** ja pöytäkirjantarkastajiksi varsinaiset jäsenet **Rauli Leppijärvi** ja **Paula Valminen**.

Kevätkokous vahvisti kokouksen esityslistan. Hallituksen laatimasta esityslistasta poiketen vuosikertomus ja tilinpäätösasiat äänestettiin käsiteltäväksi vasta seuraavien neljän asiakohdan jälkeen.

Hallituksen esityksen mukaisesti kevätkokous päätti eriyttää Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnot kahteen osaan niin, että yhdistyksen järjestötoiminta sekä kuntoutus- ja asumispalvelut ovat omina erillisinä rakenteinaan. Järjestötoiminta säilyy yhdistysmuotoisena. Suomen Kuurosokeat ry:n järjestötoiminnan uusi organisaatiorakenne samoin kuin kuntoutumis- ja asumispalvelujen organisaatio hyväksyttiin molemmat hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Kevätkokous päätti niin ikään antaa hallitukselle

valtuudet selvittää, mitkä ovat edellytykset perustaa yhteiskunnallinen yritys, joka tuottaisi jatkossa järjestön kuntoutumis- ja asumispalvelut. Hallitukselle annettiin valtuudet ottaa lainaa enintään yksi miljoona (1 milj.) päärakennuksen ohjaustilojen ja A-siiven majoitustilojen saneeraus- ja muutostöitä varten.

Kevätkokous hyväksyi vuosikertomuksen 2016, vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi tili- ja vastuuvapauden asianomaisille.

Lopuksi kokous käsitteli jäsenaloitetta yhdistyksen nimen muuttamisesta muotoon Kuulonäkövammaiset ry. Äänestyksessä vanha nimi sai 24 ääntä, uusi nimi 16, yksi äänesti tyhjää. Yhdistyksen nimenä säilyy Suomen Kuurosokeat ry.

Muut asiat -kohdassa käytettiin puheenvuoro, jossa pyydettiin jatkossa hallitukselta tarkempaa tiedottamista keskittämisestä ja sen vaikutuksesta työntekijöihin ja kuurosokeusosaamiseen. ♦

Vertaistukea Usher-perhekurssilta

Teksti ja kuvat: Jaakko Evonen

Usher-perhekurssi järjestettiin 16.-19.3.2017 Hotelli Laajavuorella, Jyväskylässä. STEA:n rahoittaman kurssin ohjelmassa oli tuhtia tietoa, vertaistuen jakamista Usher-lasten perheille, yhdessäoloa ja erilaisia aktiviteetteja. Kurssille osallistui 10 Usher-lasten ja -nuorten perheineen. Kaikkiaan osallistujia oli hieman yli 40. Kurssilla oli myös nuoria vertaisohjaajia, yhdistyksen työntekijöitä ja Pohjois-Savon opiston viittomakielen ohjaajan perustutkintoa suorittavia opiskelijoita. Vanhemmille ja lapsille (nuorille) oli osin omaa ohjelmaansa eriytettyä, osin ohjelma oli yhteistä. Itse olin kurssilla mukana kolmen päivän ajan etupäässä lasten ja nuorten ohjelman ohjaajana. Samalla tutustuin STEA:n rahoittamaan Suomen Kuurosokeat ry:n sopeutumisvalmennukseen.

Kurssi pääsi käyntiin toden teolla jo ensimmäisenä päivänä, kun iltaohjelmassa oli esittäytymisten jälkeen keilailua hotellin keilahallilla. Keilailun saloihin tutustutti Kuurosokeat Keilailijat (KSK) -kerhon riveissä kil-

paileva **Esko Jäntti**, joka oli tehnyt osallistujille myös erillisen tietopakettin lajista. Kaikki radat olivat kovassa käytössä ja hienoja suorituksia nähtiin kannustusten kera.

Toisena kurssipäivänä oli asiapitoisemman ohjelman vuoro. Kuntoutuksen- ja asumispalvelujohtaja **Risto Hoikkanen** ja oikeuksienvälön asianajaja **Jenni Paanala** kertoivat vanhemmille Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnasta. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntoutusohjaaja **Rauno Jäntin** luennon aiheena oli puolestaan kuulon apuvälineet. Samaan aikaan uimataitaiset lapset pääsivät tutustumaan Laajavuoren hotellin kylpylään nuorten vertaisohjaajien johdolla. Allasosastolla Pohjois-Savon opiston viittomakielen ohjaajaopiskelijat antoivat ohjeita hippaleikkiin ja pian päästiin jo itse asiaan. Hippa vaihtui tuon tuosta lennossa ja vesi loiskui altaassa valtoimenaan. Hienoa oli, että moni lapsi ja nuori, mukaan lukien uimaan tulleet ohjaajat ja työntekijät, osallistuivat leikkiin. Näin osallistujien käyttävän myös erilaisia kommunikointikeinoja, kuten selkeää puhetta ja viittomista. Tämä osoittaa sen,

Tasapainoharjoituksia.

kuinka monimuotoista eri "Ushereiden" kommunikointimuodot ovat.

Iltapäivällä Valteri Onerva -koulun oppimispäällikkö **Juha Lahti** kertoi koulun toiminnasta. Sen jälkeen siirryttiin kyydeillä koululle, jossa vuorossa oli kouluun tutustumista ja perhekilpailut. Liikuntasalissa kilpailtiin mm. keilailussa, koripallossa ja esteradan selvittämisestä mahaudalla. Ennen kisojen alkamista kommunikaatiopäällikkö **Riitta Lahtinen** esitteli allekirjoittaneen kanssa kullekin ryhmälle tehtäväpaikkojen sijainnin salissa selkään piirtämisen avulla. Osanottajia riitti paikalla runsaasti ja kilpailu oli tiukkaa. Minusta oli hauska seurata sivusta, kun myös perheen pienimmät lapset pistivät kaikkensa peliin tehtäväpaikoilla.

Kolmannen kurssipäivän aamu käynnistyi silmätautien erikoislääkäri **Eeva-Marja Sankilan** luennol-

la, jonka aiheena oli Usher -näköön liittyen mm. geeniterapia, kantasoluhoidot, tekonäkö ja vitamiinit. Nuoret ja lapset puolestaan suuntasivat kävelylenkille ja paistamaan vaahtokarkkeja Laajavuoren las-kettelukeskukselle. Jotkut innostuivat vuolemaan paistotikkuja ohjaajien opastuksella. Iltapäivällä Riitta Lahtinen kertoi **Taru Eskelisen** ja **Jaakko Evosen** kanssa aikuisille erilaisista kommunikointitavoista, kuten pikaviesteistä. Samalla jaettiin arjen kokemuksia kouluajoista ja Usherin kanssa elämisestä. Lasten ohjelmassa oli samaan aikaan sisäpelejä ja leikkejä.

Kurssilta saadun palautteen mukaan aikuiset olivat todella tyytyväisiä kurssin ohjelmaan ja ennen kaikkea toisten perheiden tapaamiseen. Vanhemmat pitivät loistavana sitä, että kurssilla kaikkien huomio oli kohdistuneena pelkästään Us-

Ulkoilua ja pallopelejä.

herin oireyhtymään. Vanhemmat kykenivät samaistumaan toistensa iloihin ja suruihin ilman, että heidän täytyi pohtia lasten vamman erilaisuutta. Vanhemmat olivat tyytyväisiä myös siihen, että työntekijöillä oli entuudestaan kokemusta Usherin oireyhtymästä, jolloin heidän ei tarvinnut kertoa työntekijöille yhdistelmävamman. Kaikki perheet toivoivat samanlaista tapahtumaa järjestettäväksi vuosittain. Perheet olivat mielissään töissä olevien Usher-nuorten tapaamisesta.

Kaikkiaan järjestömmme tiedossa on alle 18-vuotiaita Usher-lapsia ja nuoria 30. Yritämme järjestää vuoden päästä samanlaisen tapaamisen näille perheille.

Kurssilla työntekijänä mukana ollut Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaterapeutti **Anna Nygren** kertoi kurssin jälkeen seuraavaa:

”Nyt kun sopeutumisvalmennus jää Kelan kuntoutuksesta pois, näen erittäin tärkeänä tällaisen yleisen ja ”matalan kynnyksen” kurssitoiminnan missä perheet voivat kohdata toisiaan ja saada ajankohtaista tietoa kuulonäkövammasta ja eri palveluista. Varsinkin jos nuorille jää positiiviset kokemukset kurssitoiminnasta, voivat he olla myöhemmin itsekin olla aktiivisemmin toiminnassa mukana”.

Lopuksi voisin todeta, että kurssi vahvisti käsitystäni siitä, kuinka tärkeätä on, että Usher-lasten perheet voivat saada vertaistukea ja yhdessäoloa, tiedon jakamista unohtamatta, mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Pidän siksi tärkeänä sitä, että sopeutumisvalmennusta ja kommunikaatiopetusta järjestetään myös jatkossa. ♦

Oikeuksienvalvontaa

Suomen Kuurosokeat ry:n oikeuksienvalvonnan yhteistyöryhmä antoi lausunnot sekä sote-järjestämislaki- että valinnanvapauslakiehdotukseen. Molemmissa korostimme kuurosokeuden harvinaisuutta, erityisyyttä, tiedonsaannin ja sen hallinnan ja ymmärtämisen haasteellisuutta sekä monenlaisia kommunikaatiotapoja.

Järjestämislaissa erikoissairaanhoidon palvelut tulee turvata. Ehdotimme kansallisen harvinaisohjelman mukaisesti kuurosokeusalan osamiskeskuksen perustamista johonkin maakuntaan tai yksikköön konsultointimahdollisuuksineen.

Valinnanvapauteen esitimme uutena ajatuksena kehittää tulkkauspalvelun ja henkilökohtaisen avun rinnalle viittomakielen ohjaajien palvelumalli. Ehdotimme myös, että maakuntien kannattaisi rakentaa valtakunnallinen tulkkauspalvelumalli tilanteeseen, jossa sen maksaa joku muu kuin Kela. Korostimme myös kuurosokeiden tulkkauspalvelun laajuutta eli siihen sisältyvää opastusta ja kuvailua.

Molemmissa lausunnoissamme pidimme tärkeänä huolehtia järjestös-

sämme olevan asiantuntemuksen hyödyntämisestä ja sen rahoituksen turvaamisesta.

Vaikuttamistyössä onnistuimme, kun saimme erään kansanedustajan esittämään eduskunnassa kysymyksen ministerille viittomakielisten oikeuksista käyttää omaa kieltään ja kuurosokeiden syrjäytymisen ehkäisemisestä tulevilla sote-palveluilla.

Lausunnoissamme lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden saatavuuskriteerien yhtenäistämiseen korostimme kaksoisaistivamman aiheuttamaa haittaa mihin liittyy korvaavan aistin puute. Kaikissa apuvälineiden myöntämisarvioinneissa ehdotimme huomioitavaksi korvaavan aistin merkityksen. Lisäsimme apuvälinelistalle muutaman sieltä puuttuvan tietokoneen apuvälineen ja opaskoiran saamisehtoihin myös kuurosokeille mahdollisuuden opaskoiraan tai ainakin asian tutkimiseen.

Vaikuttamistyö ja oikeuksien valvonta jatkuvat. Mielellämme otamme teidät kaikki mukaan tähän työhön. Sähköpostia meille voi laittaa osoitteeseen oikeuksienvalvonta@kuurosokeat.fi.

Työryhmän puolesta,
aluejohtaja **Ritva Rouvinen** ♦

Leskeys tuntuu pahalta

Antti ja Maila Tiisalan hääkuva on ainoa, missä pariskunta poseeraa kaksistaan. Vaimosta jäi Antti Tiisallalle rakkaat ja haikeat muistot.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

”Kyllä vanhanakin oppii tekemään ruskeaa kastiketta”, sanoo kokeemuksesta 85-vuotias **Antti Tiisala** viitaten **Tuomas Kyrön** kirjaan *Mielensäpahoittaja ja ruskeakastike*. Kirjassa Mielensäpahoittajan ruoat on vuosikausien ajan valmistanut kunnan kotipalvelun **Raisa**. Kun Raisa joutuu siirtymään muualle, ei hänen seuraajansa kelpaa Mielensäpahoittajalle ja nälkä ajaa hänet opettelemaan itse ruoanlaiton.

Antti Tiisalakin opetteli ruoanlaiton pakon edessä, mutta Mielensäpahoittajaa huomattavasti surullisemmasta syystä. Rakas **Maila**-vaimo kuoli kesäkuussa kahdeksan vuotta sitten. Vaimo oli perinteiseen tapaan huolehtinut ruoanlaitosta ja kotitöistä.

- Ensi alkuun kaikki tuntui ihan mahdottomalta. Kantapään kautta piti opetella kaikki. Mutta nyt paistan kalat ja teen sopat. Leipomaan en ole kuitenkaan ruvennut.

Ruoanlaiton opettelu on toki vain pieni osa siitä, mitä leskeys pitkän avioliiton jälkeen tuo tullessaan.

- Yksinäisyys se on kaikkein kauheinta, Antti Tiisala huokaa.

Yksinäisyys tuntuu siinäkin mielessä pahalta, että Tiisalan mielestä avioliiton parhaat vuodet olivat juuri eläkevuodet, kun oli vapaata aikaa mennä, matkustaa ja retkeillä.

- Matkustimme paljon yhdessä, mutta Maila saattoi matkustaa yksinkin. Hän oli minua seurallisempi luonne.

Pariskunta tapasi aikoinaan Lavian Riihon kylän meijerillä, joka sijaitsee vain kivenheiton päässä Tiisalan kotitalalta.

- Äiti rupesi puhumaan, että siellä meijerillä on hieno tyttö töissä. Että käyhän katsomassa. Ja niinhän minä, laiska mies, kävin hakemassa sieltä vaimon itselleni.

Lapsia siunaantui kolme, poika ja kaksi tytärtä. Antti Tiisalan äiti asui pariskunnan luona kuolemaansa saakka. Pienen tilan karjassa ja viljelyksissä riitti töitä. Vähäisenä vapaa-aikana käytiin yhdessä elokuvissa. Isäntä tykkäsi myös käydä yksin koiransa kanssa metsästä-mässä pienriistaa ja kalastamassa.

- Mikään ei rauhoita mieltä yhtä paljon kuin soudella yksin järvellä sorsastamassa.

Nyt kotitilaa asustaa poika, mutta pelot on pantu pakettiin ja karja myyty pois. Maila ja Antti Tiisala muuttivat ensin Kankaanpäähän ja sieltä vuosituhaten alussa Lavialle rivitaloon, missä Antti Tiisala edelleen leskenä asuu. Ajokortti lähti näön menetyksen vuoksi kymmenen vuotta sitten. Käynnit hautausmaalla hoituvat taksikyödyillä, samoin kauppa-asiat. Yksinäisyyttä torjuu oman paikkakunnan tuttu toimintapiiri sekä kaksi vuotta sitten aloitettu Satakunnan kuurosokeiden kerho.

- Kerhosta olen löytänyt mukavaa juttuseuraa, Tiisala kertoo tyytyväisenä.

Iloa tuottavat myös radion kuuntelu, Celian äänikirjat sekä tuttu avustaja, joka auttaa arjen asioinnissa kuten postin lukemisessa ja pankkiasioinnissa. Mutta ruoan laittaa Antti Tiisala itse.

MUISTO LAPSUUDESTA

”Poikasena, siinä 12-13 vuotiaana menin eräänä kevätkesän iltana tekemään metsään halkoja. Huomasin jonkun mönkivän maassa. Se oli liito-oravan poikanen. Otin poikasen mukaan kotiin ja annoin sille maitoa. Maidosta poikanen tykkäsi kovasti ja söi myös lehtipuun oksia, mutta ei suostunut koskemaan käpyihin, joita yritin sille tarjota. Kesän se liito-orava eli minun lemmikkinäni. Se kesyyntyi niin, että harjoitteli liittämään hyppämällä muurinpankolta vatsani päälle, kun olin sängyssä pitkälläni. Syksyllä se lähti takaisin luontoon, mutta vielä seuraavana kesänä se kävi ikkunalaudalla minua tervehtimässä. Myöhemmin huomasin, että meidän pihan kot-taraispöntöistä kolmessa pesi liito-orava. Kukaan muu ei tiennyt niistä mitään. Oli hauska seurata liito-oravien elämää.” ♦

Erityisliikunta

Teksti: Satu Kosonen

Liikunta on kaikille tärkeää, se ylläpitää ja edistää toimintakykyä, piristää mieltä sekä ehkäisee ja hoitaa monia sairauksia. Kuulonäkövammaan yhtenä seurannaisvaikutuksista on itsenäisen liikkumisen vaikeutuminen ja sitä kautta liikunnan vähentyminen ja toimintakyvyn alentuminen.

Erityisliikunta eli soveltava liikunta on tarkoitettu henkilöille, joilla on vamman, sairauden tai jonkun muun toimintakyvyn heikentymisen tai sosiaalisen tilanteen vuoksi vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan ja joiden liikunta vaatii soveltamista ja erityisosaamista. Erityisliikuntamuodot ovat yleensä ohjattuja liikuntaryhmiä. Aikuisille ja lapsille on omia ryhmiä. Näissä on tarjolla mm. vesiliikuntaa, kuntosaliharjoittelua, tuolijumppaa, tasapainoharjoittelua ja lasten liikuntakerhoja. Liikuntatarjonnan monipuolisuus vaihtelee paikkakunnittain (esim. ratsastus, laskettelu sekä näkö-, kuulo- ja aistivammaisten omat ryhmät). Yleensä erityisliikuntaryhmiin voi osallistua avustajan, tulkin tai lasten kohdalla vanhemman kanssa.

Lisäksi tarjolla on myös ohjattuja lii-

kuntaryhmiä iäkkäämmille henkilöille. Näissä ryhmissä on usein tarjolla kuntosali- ja tasapainoliikuntaa, tanssia sekä tuolijumppaa.

Ohjatut liikuntaryhmät toimivat yleensä kausittain, syys- ja kevätkausi. Osaan ryhmistä on etukäteisilmoittautuminen ja joihinkin voi vain mennä paikanpäälle mukaan liikkumaan. Joissain ryhmissä ensimmäinen kokeilukerta on ilmainen. Tarjolla on myös liikuntaryhmiä, joissa on kertamaksu.

Monissa kaupungeissa on myös mahdollisuus harrastaa liikuntaa itsenäisesti kaupungin liikuntatiloissa (mm. kuntosali ja uimahalli). Tähän on useilla paikkakunnilla tarjolla ”kausikortti”, minkä lunastamalla pääsee edullisemmin liikkumaan. Iäkkäämmille liikkujille on joillain paikkakunnilla tarjolla myös ”seniorikortteja”.

”Avustajakortti” on myös yleinen. Kortilla avustaja pääsee ilmaiseksi liikuntatiloihin, esimerkiksi uimahalliin ja kuntosaliin. Edellä mainittuja kortteja haetaan liikuntapalvelusta.

Liikuntasuosituksia

Alle kouluikäisten lasten tulisi ope-

tus- ja kulttuuriministeriön julkaisun mukaan liikkua vähintään 3 tuntia päivässä, sisältäen kevyttä liikuntaa, reipasta ulkoilua ja vauhdikasta fyysistä aktiivisuutta. UKK-instituutin suositusten mukaan 13-18 vuotiaiden lasten tulisi liikkua ainakin 1½ tuntia päivässä, puolet siitä tulisi olla reipasta liikuntaa.

Käypä hoito -suosituksen mukaan aikuisille suositellaan kohtuukuormitteista kestävyysliikuntaa ainakin 150 minuuttia viikossa. Kohtuukuormitteisella liikunnalla tarkoitetaan, että hengästyy jonkin verran, mutta pysyy puhumaan. Lisäksi kaikille suositellaan lihasvoimaa- ja kestävyyttä ylläpitävää tai lisäävää liikuntaa vähintään 2 päivänä viikossa. Tämä voi olla esimerkiksi kuntosaliharjoittelua, jumppaa, venyttelyä tai tanssia. Näiden lisäksi yli 65-vuotiaille suositellaan liikkuvuutta ja tasapainoa ylläpitävää ja kehittävää liikuntaa.

Tasapainoa kehittävästä liikunnasta on kaikenikäisille hyötyä. Karkeasti ajateltuna tasapainon ylläpitoon käytetään näköä, sisäkorvan tasapainoelintä sekä nivel- ja tuntoaistia. Harjoittelun avulla voidaan kompensoida jonkin/joidenkin näiden puutoksia ja sitä kautta ylläpitää mahdollisimman hyvää toimintakykyä.

Apua liikunnan aloittamiseen

Monissa kaupungeissa on tarjolla ilmaista liikuntaneuvontaa tai liikunnan palveluohjausta. He auttavat ja tukevat löytämään sinulle sopivan liikkumistavan. Heiltä saa myös tietoa liikunnan terveysvaikutuksista. Mikäli paikkakunnalla ei ole liikuntaneuvontaa, niin silloin kannattaa olla yhteydessä erityisliikunnasta vastaaviin henkilöihin.

Lääkärin tai sairaanhoitajan puoleen voi myös kääntyä, jos askarruttaa mikä liikunta olisi itselle sopivaa. Jos olet vuosikausia liikkunut vain vähän ja aloittamassa huomattavasti normaalia raskaampaa liikuntaa tai sinulla on joku terveydellinen ongelma tai pitkäaikaissairaus (mm. diabetes, verenkierto- ja hengityselimistön sairaus), kannattaa ensin kääntyä lääkärin puoleen.

Netin kautta tietojen etsintä kannattaa aloittaa oman kaupungin kotisivuilta. Kohdasta liikunta tai vapaa-aika, sieltä ohjattu liikunta ja sen alta erityisryhmät tai soveltava liikunta. Täältä löydät oman paikkakuntasi liikuntatarjonnan ja henkilöiden yhteystiedot, joilta kannattaa kysyä lisätietoja. ♦

Kela tiedottaa

Vammaisten tulkkauspalveluun on tulossa muutoksia vuoden 2018 alusta. Ensi vuonna asiakkaalle järjestetään tulkkauspalvelu hänen lähialueeltaan. Kun asiakas tarvitsee tulkkiä lähialueensa ulkopuolella, hänelle järjestetään tulkkauspalvelu läheltä tulkkauksen tapahtumapaikkakuntaa. Tulkkaus hätätilanteissa on vuoden 2018 alusta mahdollista kaikkina vuorokaudenaikoina.

Asiakas saa valita järjestetäänkö tulkkauspalvelu tulkkilistan avulla vai ilman tulkkilistaa. Jos palvelu järjestetään tulkkilistan avulla, asiakas voi ehdottaa itselleen sopivia tulkkeja omalta lähialueeltaan. Kela laatii tulkkilistan yhteistyössä asiakkaan kanssa ja varmistaa tulkkien tiedot. Asiakasprofiililomake on jatkossa nimeltään asiakastietolomake, jossa asiakas ilmoittaa haluaako hän tulkkilistan. Kela lähettää lomakkeen asiakkaille syksyllä.

Tulkkauspalvelun tuottamista koskeva hankinta on käynnissä. Kela tiedottaa tulkkauspalvelusta lisää syksyllä.

Vuonna 2016 tulkkauspalveluun oikeutettuja asiakkaita oli 5 980. Tulkkilauksia tehtiin 142 000 kertaa ja palvelun kustannukset olivat 42,9 miljoonaa €. ◆

◆ Kerhot

Satakunta

Satakunnan kuurosokeiden kerhon kesäretki Hämeenkyröön, Suomi 100 -tapahtuman merkeissä. Aika: 14.06. klo 8.45-20.00. Auto lähtee Ulvilasta klo 8.45, Friitalan keskustasta Porin linja-autopysäkiltä, sama kuin ennenkin. Porista lähtö linja-autoasemalta klo 9.00 vieraslaiturilta 9. Takaisin Porissa olemme noin klo 20.00 ja Ulvilassa klo 20.15.

Tutustumme Frans Emil Sillanpään kotimaisemiin ynnä muihin kohteisiin Hämeenkyrössä. Jos laiva on liikenteessä, teemme myös laivaristeilyn Hämeenkyröstä Ikalisiin. Lounapaikkana on Frantsilan Kehäkukka, mistä voi myös ostaa mausteita ja yrtejä. Kasvislounaan hintaan 10,50 sisältyy lämpimän ruuan lisäksi monipuolinen ja runsas salaattipöytä, juomat, leivät ja jälkiruoka sekä kahvi tai talon haudutettu yrteet. Lounaalla on aina tarjolla myös täysin vegaaninen ja gluteiiniton vaihtoehto. Käymme kahvilla Moision Kotipakarin leipomossa, tuotteita saa ostaa myös mukaansa. Huom! muista ilmoittaa tulostasi 26.5. mennessä, ilmoita myös tulkkisi ja ruokavaliosi. Lisätietoja saa Sainilta puh. 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com.

Ilmoitus: Heinäkuussa ei ole kerhoa, seuraava kerho on elokuussa, jolloin

teemme retken Huittisiin Kivikylän makkarataloon, mukana myös muita kohteita. Oikein hyvää kesää kaikille. Terveisin Saini. ■

Lahti

Lahden kuurosokeiden kerhon uusi vetäjä on tästä keväästä lähtien ollut Anni-Emilia Virtalaakso. ■

◆ Viriketoiminta

Helsingin viriketoiminta

Kesäkuun toimintaa:

Ulkoulupäivä Pirttimäellä

Torstaisin 1.6, 8.6. ja 15.6. kello 13.00-16.00. Pirttimäen ulkoilualueella. Kokoontuminen Pirttimäen ulkoilumajan luona (lähellä Oittaa). Osoite: Kunnarlantie 110, Espoo. Kävelyä tai sauvakävelyä. Vetäjänä Sanna Kirjonen. Bodomjärven luoteispuolella sijaitsevalta Pirttimäen ulkoilumajalta pääsee sekä polkuja että ulkoilutietä pitkin moneen suuntaan. Reittejä lähtee Brobackaan, Solvallaan ja Luukkaan ulkoilualueelle. Omat eväät voi ottaa mukaan tai käydä kahviossa. Kahvio on auki kello 10-16. Alueella on myös taukotupa ja wc:t, jotka ovat avoinna päivisin. Paikalla ei ole yleistulkkia. Tilaa tarvittaessa oma tulkki mukaan. Sanna Kirjosen gsm numero on 040 844 6688. Jos ulkoilupäivänä tulee hätä tai ongelma, voi soittaa tai lähettää tekstiviestiä San-

nalle. Huomio! Tänä vuonna olemme vielä Pirttimäellä, mutta ensi vuonna ulkoilupäivät ovat muualla uusissa paikoissa. Elokuussa ulkoilupäivät ovat torstaisin 17.8, 24.8. ja 31.8.

Ennen jokaista ulkoilupäivää ilmoit-taudu Anitalle viimeistään neljä (4) päivää ennen. Eli ma viimeistään ilmoittautuminen kun to ulkoilupäivä.

Pistekirjoituspiiri

Tiistaina 13.6. kello 12.00-15.00 vetäjän Marjo Pylväisen kotona Espoossa. Koskee vain pistekirjoituspiiriläisiä, jotka ovat olleet aikaisemmilla kerroilla mukana. Anita antaa Marjon kotiosoitteen ilmoittautuneille. Marjo esittelee kotonaan, missä kaikissa paikoissa hän käyttää pistekirjoitusta, lisäksi kahvitellaan. Paikalla on kaksi yleistulkkia. Tarvittaessa tilaa oma tulkki mukaan.

Ilmoittaudu Anitalle viimeistään to 8.6.

Kirjallisuuspiiri - Helen Kellerin päivä

Tiistaina 27.6. kello 13.00-16.00 li-riksessä, Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistolla, Frans Leijonin kokoushuoneessa, 4. kerroksessa. Vetäjänä Pirjo Leino. Neljäs ja viimeinen kokoontuminen. Pirjo on kertonut paljon tarinoita ja muistoja vuosien takaa liittyen ”Elämä lahjaksi saatu”-kirjaan. Nyt teillä on mahdollisuus kertoa omia tarinoita ja muistoja, voitte tuoda vanhoja valokuvia, lehtiä tai tavaroita yms. mitkä ovat liittyneet esim. kuurosokeuteen tai muuhun asiaan. Mahdollinen vierailija tulee mukaan. Samana päivänä vietetään

kansainvälistä kuurosokeiden ja Helen Kellerin päivää. Paikalla on kaksi yleistulkkiä. Kahvitarjoilu. (1 euro). Tervetuloa kuuntelemaan, keskustelemaan ja vaihtamaan ajatuksia! Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ti 20.6.

Ennakkotiedotus!

Helsingin viriketoiminnan ja kerhon yhteinen kesäretki Tampereelle keskiviikkona 16.8. kello 7.45-19.00. Kokoontuminen viimeistään kello 7.45 liriksessä. Osoite: Marjanientie 74, Helsinki, Itäkeskus. Anita on liriksen pihalla paikalla jo kello 7.30. Lähdemme tasan kello 8.00 tilausbussilla Tampereelle. Kello 11.00-12.30 tutustumme Tampereen kuurosokeiden toimintakeskuksen uudisrakennukseen, jota esittelee Merja Kovanen. Lounas on kello 12.30-14.00 uuden rakennuksen ruokalassa. Hinta: 9,50 e / henkilö. Lounaan jälkeen voi tutustua ympäristöön mm. aistipuutarhaan, seurustella asukkaiden kanssa ja kello 15.00 grillikatoksen luona kahvi ja leivonnainen. Hinta: 3,20 e / henkilö. Lähdemme Toimintakeskuksesta kello 17.00. Bussi on liriksessä noin kello 19.00. Paikalla ei ole yleistulkkiä. Tilaa tarvittaessa oma tulkki mukaan. Virikeohjaaja Anita Palo ja kerhon vetäjä Sanna Nuutinen ovat mukana. Perimme myös bussimatkasta maksun, mutta tiedotamme hinnan myöhemmin. (Menopaluumatkan hinta arviolta 10-25 e). Perimme tulkeilta matkahuollon taksan mukaan. Ruokailut ja kahvit jokainen maksaa itse

paikan päällä Toimintakeskuksessa. Lähetämme lisätietoja myöhemmin ilmoittautuneille ja bussin maksusta myös, tuleeko lasku vai kerätäänkö rahaa bussissa.

Ilmoittaudu Anitalle ja Sannalle viimeistään ke 12.7. Huomio! On tärkeää ilmoittaa Kelalle tulkkilauksen yhteydessä, että tulkkien pitää ilmoittaa Anitalle viimeistään pe 21.7 ottaako tulkki ruokailun, kahvin ja onko erikoisruokavaliot. Kannattaa ilmoittautua hyvissä ajoin, jotta saa varmasti bussissa istumapaikan ja tehdä myös hyvissä ajoin tulkkilaukus Kelalle. Ilmoita meille ilmoittautumisen yhteydessä onko sinulla 1 vai 2 tulkkia mukana sekä erikoisruokavaliosi.

Virikeohjaaja Anita Palo on lomalla 14.-25.6.

Aurinkoista kesää ja hyvää juhannusta kaikille!

Terveisin

Anita Palo, virikeohjaaja
anita.palo@kuurosokeat.fi
gsm-tekstiviestit / WhatsApp 040 837 7896

◆ Kurssit ja leirit

Yksin elävien / sinkkujen kurssi

Aika: 29.8.-1.9.2017. Paikka: Vuokatti Sport. Kohderyhmä: Yksin elävät kuurosokeat eli sinkut. Kurssille otetaan mukaan 8 henkilöä. Tavoitteena on toisten sinkkujen kanssa miettiä elämän sisältöä, yksin elämi-

sen hyviä ja myös haasteellisia puolia niin arjen kuin psyykenkin kannalta. Tarkoitus on pohtia mahdollista parisuhdetta ja uuteen ihmiseen tutustumiseen liittyviä asioita. Tavoitteena on kokea mukavia, virkistäviä ja mielenkiintoisia asioita yhdessä, liikuntaa ja uusia kokemuksia unohtamatta.

Yhteyshenkilöt: Pirjo Tyrmi (1.6. alkaen), p. 040 505 4686, pirjo.tyrmi@kuurosokeat.fi ja Jenni Paanala, p. 0400 581659, jenni.paanala@kuurosokeat.fi. Hakemuslomakkeen kurssille saa oman alueen oikeuksienvalvonnan asiantuntijalta. ■

Hengellinen leiri

Järjestetään 31.8-3.9. Rokuan seurakunnan leirikeskuksessa. Täysihoito aikuiselta 168 e. Lapset 4-12 vuotta 96 e. Tule nauttimaan yhteisistä keskusteluhetkistä kauniissa Rokuan leirikeskuksessa. Mukana papit Riitta Kuusi ja Päivi Liitti. Oman tarpeen mukaan kannattaa tilata tulkki tai opas. Hintaa sama. Yhteiskuljetus järjestetään tarpeen mukaan. Viimeinen ilmoittautuminen 31.6. sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi tai 040 7749207. Terveisiä Eija, Paula ja Sanna. ■

◆ **Urheilua**

Kuurosokeiden shakin sm-kisat pelattiin toimintakeskuksessa Tamperella pe-su 5.-7.5.

Tulokset:

1. Aarne Pirkola 4 pistettä
2. Kyösti Ylkänen 3 pistettä
3. Sami Haapanen 2 pistettä
4. Seppo Kamppinen 1 piste
5. Ville Mäki 0 pistettä ■

◆ **Rahastot**

Avustusten haku Suomen Kuurosokeat ry:n rahastoista

Avustuksia myönnetään kuurosokeille. Vuoden 2017 ensimmäinen haku päättyy 15.6.2017. Erityisen painavasta syystä avustuksia voidaan myöntää äkilliseen tarpeeseen myös normaalien hakuaikojen ulkopuolella. Kansainväliseen toimintaan ja urheilijoille myönnettäviin avustuksiin on jatkuva haku.

1. Virkistystoimintaan myönnettävät avustukset

Avustuksia myönnetään kuurosokeiden elämänilon sekä elämänlaadun lisäämiseksi ja parantamiseksi. Esimerkiksi vapaa-ajantoimintaan, kotimaassa tai ulkomailla tapahtuvaa matkaa tai hankintoja varten. Avustuksen myöntämisessä huomioidaan sosiaaliset ja taloudelliset seikat.

2. Tolvasen yleistestamentista myönnettävät avustukset

Avustuksia myönnettäessä otetaan erityisesti huomioon lapset ja nuoret. Avustuksen myöntämisessä huomioidaan sosiaaliset ja taloudelliset seikat. Avustuskohteita voivat olla esim.

kodinkoneet, laitteet ja niiden korjaus, tilapäinen rahantarve sairauden, työn puutteen tai muun syyn takia.

Avustusta ei pääsääntöisesti myönnetä yhteiskunnan rahoituksen piiriin kuuluviin käyttötarkoituksiin, kuten apuvälineet. Jos hakija kuitenkin pystyy osoittamaan, ettei saa yhteiskunnalta avustusta ko. käyttötarkoitukseen, niin avustus voidaan myöntää.

3. Kansainväliseen toimintaan ja tulkki/avustajakuluihin myönnettävät avustukset

Avustusta voidaan myöntää kuurosokeiden kansainvälisiin tapahtumiin sekä konferensseihin osallistumiseen ja opiskeluun ulkomailla. Tähän tarkoitukseen myönnetään avustusta enintään 350 euroa/henkilö/vuosi.

Avustusta voi hakea myös tulkki/avustajakuluihin ulkomailla ja kotimaassa tilanteessa, jossa Kela tai kunta on antanut kielteisen päätöksen. Avustusta myönnetään enintään 1000 euroa/henkilö/vuosi. Edellytyksenä myöntämiselle on valituksen tekeminen ja avustuksen palauttaminen, jos valitus tuottaa myönteisen päätöksen.

4. SM- ja kansainvälisiin kisoihin osallistuvien urheilijoiden tuki

Yhdistys tukee testamenttivaroista SM- ja kansainvälisiin kisoihin osallistuvien urheilijoiden kohtuullisia kustannuksia. Päätös ei koske oman yhdistyksen järjestämiä kisoja.

Sähköiset hakemukset laitetaan osoitteeseen: rahastohakemukset@kuurosokeat.fi ja kirjalliset hakemukset osoitteella Suomen Kuurosokeat ry/Rahastohakemukset, PL 40, 00030 IIRIS. Tarvittaessa voit kysyä lisätietoja aluejohtaja Ritva Rouviselta tai toiminnanjohtaja Kai Leinoselta. He tekevät myös avustuspäätökset.

Hakemuksesta pitää käydä ilmi hakijan nimi, avustuksen käyttötarkoitus, perustelut, kokonaiskustannukset, anottava rahamäärä sekä päiväys ja allekirjoitus (ei tarvita sähköpostihakemuksessa).

Henkilö, joka hakee avustusta ensimmäistä kertaa, on avustuksia myönnettäessä etusijalla. Pääsääntöisesti rahastoavustuksia ei myönnetä samalle henkilölle peräkkäisinä vuosina.

Avustuspäätöksiin liitetään ohjeet myönnetyn avustuksen maksamisesta. Jos anoja ei jostain syystä voi käyttää avustusta päätöksessä kerrottuna aikana tai ei jostain syystä enää tarvitse myönnettyä avustusta, niin avustuspäätös raukeaa. ■

◆ Näkövammaisen palveluopas

Näkövammaisen uusi palveluopas 2017 on ilmestynyt. Oppaassa kerrotaan esimerkiksi sosiaaliturvaan, asumiseen ja apuvälineisiin liittyvistä asioista. Opas on tuotettu useana versiona eli printtinä, pisteillä, Daisy-

äänitteenä ja sähköisessä muodossa Luetuksessa. Nettiversio löytyy Näkövammaisten liiton verkkosivuilta.

Tilaukset Näkövammaisten liitosta: aineistotilaukset@nkl.fi , puhelin 09 396 041. ■

◆ Lomailmoituksia 2017

IT:n kesälomat:

Kimmo Rouvinen 17.7.-6.8.
Seppo Tero 1.8.-26.8.
Mariano Mineo 15.5.-19.5. ja 5.6.-18.6.
Maarit Patrikainen 3.7.-30.7.
Anne Metsäpuro 3.7.3-30.7.
Marko Vainioma 14.6.-30.7. ■

Aluepalvelut-yksikön kesälomat:

Heli Lappalainen 8.7. – 6.8.
Marjatta Puromäki 31.7. – 1.9.
Pirjo Tyrmi 3.7. – 29.7.
Jenni Paanala 3. – 29.7.
Harri Peltola 3. – 29.7.
Marianne Ojanen 26.6. – 22.7.
Satu Kosonen 26.6. – 11.8.
Anne Ylitalo 14.6. – 12.7.
Ritva Rouvinen 26.6. – 31.7.

Varsinaista päivystävää oikeuksienvalvonnan asiantuntijaa ei ole, mutta koko kesän on joku työntekijöistä töissä. Eli jos oma työntekijäsi on lomalla, niin ota yhteyttä johonkin työssä olevaan oikeuksienvalvonnan asiantuntijaan. ■

◆ Uudisrakennuksen nimiä

Tampereen Vuokratalosäätö (VTS) päätti, että Hervannan uudisrakennuksen nimi on VTS Ristontalo. Ristontalon ryhmäkodin asukaskokous esitti hallitukselle, että ryhmäkodin nimi on joko Fransin Tupa tai Leijon Tupa. Hallitus päätti perjantain 21.4. kokouksessaan, että ryhmäkodin nimi on Leijon Tupa. Viittomamerkki on jo olemassa (Leijona). ■

◆ Suru-uutinen

Tampereen kuurosokeiden kerholaisten, liikuntamies Erkki Lahtinen nukkui pois 3.5.2017 TAYS:ssa. ■

◆ Kesäkuun päiväyri

4.6. Helluntaipäivä. Puolustusvoimain lippujuhlan päivä (virallinen liputuspäivä)
21.6. Kesäpäivänseisaus (päivän valoisa aika alkaa lyhenemään)
24.6. Juhannuspäivä. Suomen lipun päivä (virallinen liputuspäivä) ■

Seuraavat ilmoitusten jättöajat

Heinä- ja elokuuta koskevat ilmoitukset ja ne tapahtumat, joiden ilmoittautuminen päättyy heinä- tai elokuussa: maanantaina 5.6. klo 12 mennessä. ■

Kuvamuistoja kevätkokouksen tauoilta

Alkaen ylhäältä oikealta: "Kolmen kopl" Jaakko, Anita ja Irja. Justiinaa naurattaa. Martti kysyy Pirkolta opaskoirasta. Porilaiset Mauri ja Saini tulkkien kera. Seppe ja Kerstin keskustelevat kokoustautilta. Kuvat: Tuija Wetterstrand.